



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi**

**Durantis, Guilelmus**

**Avgvstae Tavrivorvm, 1578**

[De Executore.]

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96846](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96846)

de instr. l. 3. Bal. ¶ Lata sententia ex causa famosa, si testis, q. appellavit, interim tulit testimonium, deinde appellationem deseruit, vel prosequendo succubuit: an medium testimonium valeat? Dic vt nota. ff. de infam. l. furti. §. j. per Accur. & Gul. & Ia. ¶ In actis si non reperit aliter, q. testis iuraverit, nisi q. in actis di. Talis iuratus sic deposuit: an p. sumatur iurasset? Dicit Accur. q. sic. ff. de dote pra. l. Theopompus. In d. vi. quia facit mentionem de alterius documento, de quo non apparet. Itē quo ad iuramentū scriptura nō habet dic. neq. p. solum. Bal. ¶ Nunq. reperitur, q. notarius possit recipere iuramenta testium sine cōmissione iudicis. Ita dicit Accur. C. de test. l. hac p. sultissima. §. p. in gl. ordinaria. Nec etiam instrumēta vel cōfessiones, C. de liberali causa. l. i. ubi dicitur, in gl. ord. Recipere enim pertinet ad iudicem: scribere vero tantum ad tabellionem. Vide in gl. 3. l. 2. vel 3. C. de iure fil. lib. x. Bal. ¶ Valeat dictū testis, licet nō sit citatus, sed sponte comparuit, si alias esset fide dignus: quia citatio testis, nō est de ordine iudiciorum, nec requiritur si testis est p. s. ff. de his, qui. vt indig. l. post legatum. §. is vero. in gl. ordi. Vide s. de reo. §. praesumitur. & j. de ci. ra. §. praesens. ¶ An magis credatur testibus affirmantibus: quam negantibus. ff. de arbit. l. diem proferre. §. si plures. & in c. i. de praebend. lib. 6. vide Inno. de verbo. significat. c. quid sit nouale. ¶ An magis credatur vicinis, q. aliis? sic q. sic in his quae vicini melius scire praesumuntur. C. quando sit. vel priua. l. 2. in gl. ff. de quaest. l. de minore. §. j. Dic ut dixi post Bart. in l. 2. ff. si cer. pet. Bal. ¶ Testis p. ductus ab vna parte, officio iudicis cogitur iurare pro vtraq. parte: & productus super vno capitulo, officio iudicis potest cogi iurare super tota causa. C. de eden. l. 2. per gl. Bal. Vide j. de p. ba. §. aduocatus. ¶ Clausula de testi. cogendis: non semper apponitur in literis. §. pen. ver. illud autem. G. ¶ Index non debet committere notario: id in quo tota vis causae est. in §. nunc tractandum. de inimicitia vide omnino de re iud. cum l. & A. per Inn.

¶ De Tabellione Rubrica.

CIRCA tabellionē, nil ad praesens tractare intendimus. Nam quis ēe possit tabellio & qualiter, & p. quos & ubi creetur, & c. Ad hanc materiam pertinentia dicemus j. in tit. de edi. instru. §. restat. & §. postremo. Praeterea qualiter suum debeat exercere officium per totum hunc librum plenius informatur.

De executore. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Executor multis modis dici potest, & qui non possint huius officium expedire.
- 2 Executoris officium est publicum, nec per seruum potest expediri.
- 3 Executoris officium permittitur in causis ecclesiasticis per clericos expediri.
- 4 Officium executoris est quae sibi sunt iniuncta implere.
- 5 Ministerialis falsam referens ambasiatam, qualiter, & quo iure puniatur.
- 6 Executor nimis inferens, an teneatur de crimine concussionis.
- 7 Praescriptio interruptitur executoris conventionione.
- 8 Executoris conventio habetur pro litis contestatione.

Nunc de executore\* pauca videamus, dicētes, Quid sit executor. Quis esse possit. A quo eligendus, seu constituendus sit. Quod sit eius officium. Et quis executionis suae effectus. Est autem executor officialis p. quae litis executio, & ipsius causae p. paratio iubete suo iudice expeditur. C. de accu. ea quidē. 4. q. 4. c. nullus. §. aliqui ext. de appe. cum parati. Exequitur enim lites, & eas praeparat, quia facit partes in iudicio comparere, & testes cōuenit, & reliqua facit, quae causis expediendis proficiunt vsq; ad earum finē: ut C. de iudiciis l. ante p. & l. si. C. de sportulis l. 1. in authen. col. 6. de iudiciis. §. his qui causas praeparant. Vocatur autem in iure diuersimode vt no. j. de cita. §. sequitur. prope prin. ver. qnq; per nuncium, c. ¶ Potest autem executor esse is qui, liber est, & non seruus: q. publicum est eius officium, quod per seruum non expeditur. ff. de reg. iur. in his officiis. & arg. C. de tab. & scrib. l. 3. §. si ff. de test. qui testamēto. §. seruus. ipse enim est quasi testis, imo plus: q. si soli creditur: vt 4. q. 4. §. aliquando. & j. de accus. §. i. ver. si. & seruus non potest esse testis, in auth. de testibus. §. si uero dicatur 4. q. 3. c. si testes. §. item sciendum. Si tamē seruus de facta ad hoc electus est, & publice pro executore habitus: dum pro libero habetur, gesta per eum valent. arg. ff. de off. praet. Barbarius. 3. q. 7. c. infamis. §. tria. prope prin. argu. contrā. C. quib. cau. in integ. rest. non est nec si tutor. ¶ Item potest executor esse maior 25. ann. non minor. ar. ff. de mn. & hono. ad rem. Sicut etiam in decurione contingit. ff. de decu. spuri. 1. §. minores. & l. nos tantum. Sed videtur, quod sufficit aetas 20. anno. sicut in arbitro: vt de arb. cū lege. & forte sufficit, q. sit maior 17. ann. ff. de postu. l. 1. §. pueritiam. ¶ Item quod possit esse minor. est arg. ff. de re iud. quidam. & ar. ff. de testa. qua etate. C. qui testam. fa. post. si frater tuus. ff. de testi. l. testium. §. lex Iulia. quae est 4. q. 3. ca. si testes. & hoc quidam tenent vt sufficiat in ministeriali aetas 14. anno. ad similitu-

dinem testis: vt in pra. §. lex Iulia. ¶ Item masculus, non foemina e. ff. de tut. foemine. ¶ Item laicus, non clericus. C. de test. consul. 2. ra. ext. ne cle. vel mu. cap. 2. & 4. ¶ Quandoque tamen videmus in quibusdam locis, in causis ecclesiasticis hoc officium per clericos expediri. ¶ Est autem eligendus per magistrum scholarium vel per magistrum seniorum sacrorum: vel vbi est de consuetudine per officiales ciuitatum. Item talis, qui etiam sit locuples & vitā probate: vt non sit verisimile eum velle peccare: alias non ipse, sed eius elector potest eum eligere. ext. de g. appella. cum parati. & de offic. delega. prudentiam. respon. 1. §. Officium tamen eius est implere, quae sibi iniuncta sunt: siue de creta fuerint circa lites expediendas per iudicem, cui fuerit deputatus. in authen. de defen. ciuita. §. ex provincia & de iudic. §. h. is qui h. Item de officio eius, vide infra. de accus. §. r. ad si. uer. sicut haec autem. Praemissa vera sunt in executore litis, non in executore sententiae: de quo habetur infra. de execu. sen. & de appell. §. in quib. ver. v. Et no. quod fas est iudicibus, & maiores penas, & corporales maculas imponere executoribus. si male fuerint circa lites versati: vt sciant causas non esse deludendas, nec lucri gratia aliquod eis vitium imponendum: vt C. de spor. l. 1. in fin. ¶ Sed quaeritur, qualiter & quo iure puniatur ministerialis falsam referens ambasiatam. Et potest dici quod teneatur lege Cornelia. de fal. Nam falsitas est immutatio veritatis: vt in authen. de instrum. cau. in princip. ff. ad leg. Cornelia. de fal. Paulus. & probatur eodem. titu. l. 1. verficul. sed si quis obrenunciandum. cuius legis poena est in ca. l. §. fin. & eligens etiam teneri videtur: supra. verficul. est autem. & facit ff. de custo. reo. diuis. ¶ Vel dic quod si pecuniam recepit vt falsam ambasiatam renunciaret tunc teneatur lege Corn. de fal. vt in princip. verficul. sed si quis obrenunciandum. Si vero non pecunia corruptus, sed ali. as id fecit: teneatur actione in factum ad interresse: vt ff. ad leg. Corne. de fal. qui nomine praetoris. Sic & in iudice refert, an ferat precio, vel gratia sententiam: vt C. quando prouo. non est neces. venales. quae est. 2. quae est. 6. capitu. ei qui §. diffinitiu. ff. ad Trebel. seruo inuito §. cum praetor. Vel dic hanc dubitationem expediri per pra. l. de sportu. ubi dicitur. si male fuerint versati & c. qui falsum committit, male versatur. Vtrum executor possit vim inferre: & quid iuris sit circa hoc, no. secundum papam Kext. de priuile. cum olim. ¶ Sed nunquid teneatur de crimine 5 concussionis: vt ff. de concus. l. 1. & 2. q. 1. eadem leg. & l. concussio. Sed dic, q. non obft. hoc q. retulit fe citasse. cum non cita uerit: sed si occasione sui officij aliquid recepit, tūc sic vt in pra. alleg. conser. & 33. q. 1. c. militare. in fi. ¶ Executoris autem cō uentione interruptitur praescriptio: licet hoc non faciat simplex postulatio corā iudice pposita: uel libelli oblatio, uel p. porte ctio, etiam facta coram principe, praeterquam in actionibus annualibus. C. de praescrip. 30. vel xl. ann. sicut. & l. cum notissimi. in prin. & §. illud etiam proculdubio. C. quando li. prin. da. lit. cō. fa. l. j. Sed nunqd hoc est uerum, etiam si libelli oblatio non p. cesserit? Respon. Vtiq; quia praedictae leges hic nō distinguunt sed simpliciter loquuntur. ¶ Executoris eih p. ctio pro lit. contest. habetur. ff. de act. & ob. p. substitutionibus. Vel dici necesse esse libellum

ADDITIONES.

- a Habetur in libro authenticorum rubrica de executoribus q. non miseris: in hoc viro non esse allegatam: quia membra inferiora nil instruit: falso q. dicā super quarto membro. nec Azo ibi de materia prosequitur: sed in Rubrica C. de sportu. & fump. & c. sequitur de executoribus litium. & ibi in prin. prosequitur aliqua de membris quae hic ponuntur. & uide i. uer. si officium. & duos ultimos uer.
- a Nunc de executore. ¶ Effectus propter breuitatem non diuidit, ut solet, per §.
- b Est autem. ¶ Sciendum, q. diuersae sunt species executorum: aliqui iudicum de quib. hic: de alijs dicam in fine.
- c Nuncium. ¶ Et per Azo. in summa de sportu. in prin.
- d Si tutor. ¶ Solue q. haec lex loquitur in errore singulari: praecedentia iura in errore communi.
- e Foemina. ¶ Et ff. de reg. iur. foemine lib. 2.
- f Expediri. ¶ Multum hoc seruat curia Rauenas, & Venetiarum.
- g Respon. j. ¶ Et arbiter etiam, quo ad causam, de qua in eum compromissum est. ff. de arbit. sed si interpellatur. §. j.
- h Is qui. ¶ Potest et nuda cautione ab actore recipere de lite cōtestanda intra duos menses: alias damnum rei in duplo resarciet. De hoc quomodo facta datio ista hodie non est in usu. vide j. de satisf. §. 1.
- i In fi. ¶ Vbi ponitur triplex distinctio iudicum circa poenas istorum.
- k Olim propter. ¶ Vt ibi post eum. & hoc scripsi super verbo portarium.
- l Respon. Vtiq; ¶ Secundum Accur. in pra. d. sicut. C. de praescrip. 30. vt ibi no. gl. p. executionem. Mart. tenuit opi. contrariam quae sequitur distinctionem I. de Arc. & dictum Pet. de Bel. ibi uide per Cyb.

si procedere, sicut & libellus praeci procedere debet rescripti super hoc a imperatore concessum, id hoc vt annales actiones tunc perpetuas. C. quando lib. prin. da. l. 2. Item lit. cont. sine libello facta, nullam faceret interruptionem, cum perinde sit ac si facta non esset in auth. de exhi. & intro. reis vnde multo minus se faciet illa, executoris conuictio. ar. in praal. §. illud proculdubio. Quidam tamen contra, & in lit. contesta. & in e. ecutoris b conuentione. Sed nunquid extenditur hic effectus non tantum ad actiones in rem, verum etiam ad actiones in personam. Resp. sic arg. prealleg. sicut cuius principium in omnibus actionibus loquitur vnde facit totam legem generalem & ar. ff. de pub. de precio. cum suis cor. Quia eadem ratio est in versisq; unde idem ius est extendendum. ff. ad l. Aquil. illud. extr. de consi. traslato. Alij tamen contra. ar. ff. de eo, per que factu est. l. si. It est alius effectus, quia facit rem litigiosam, vt C. de litigio. auth. litigiosa. It est perpetuat iudicis iurisdictione. ext. de off. deleg. gratum. & c. re latum. & de appe. ut debitus. De execute. ad prouidendum c. alicui deputato no. j. de act. seu pe. §. super actionibus. Item de execute. testamenti. j. de edi. infr. §. nunc vero.

ADDITIONES.

- a Quidam tamen contra. §. Vt Otto Papien. dicit Pil. rubr. per quas perso. lit. contestatio.
  - b Conuentione. §. Quod sic libelli obla. faciat interruptionem, de his C. de lit. pte. an. offeratur. in vlt. gl. uide. 3. q. 3. c. iudicis. §. offeratur. in gl. fi. & in cor. de exhi. & intro. §. illud. in gl. f. i. c. eo. e. in gl. q. si ad hoc illa pars distinctionis. Tac. de Ar. ead. qua remissio. quod in praescriptione solum o. osa procedat hac opinio contra, satis placet, vt sic executoris executio sine li bello, & litis etiam contestatione interruptant illam in sua negligentia ordinem precedentium cum satis per praedicta pateat euigilatum adforem. & non negligenter. hoc maxime in dubitatum, quando citatio talis fuisse, quae fuerit remissio. per. cle. de qua statim dicam: tamen secundum canones illa praescriptio cum mala fide 3. o. uel xl. annorum non procedit de praescri. iug. lant. & c. si. & sic in foro ecclesiastico illud membrum distinctionis non procederet. Adde, quod per citationem interruptatur praescriptio Bal. consi. xlvj. lib. j. Adde tu, quod per denunciationem factam domino a colono, interruptitur praescriptio. e. quoniam frequenter. §. si super. ext. ut lite non contesta. Item per denunciationem extrajudicalem interruptatur praescriptio: vide do. Abb. Sicu. in c. 2. ext. de praescrip. quod nota.
  - c Litigiosa. §. Quod intellige. ut in cle. ut lite pen. c. 2.
  - d Vt debitus. §. si. de ele. §. refert. in 3. co. & quod dixi §. de iudic. dele. §. si. nunc. in prin.
  - e Actionibus. §. ver. in summa. uique ad fi. §. Et si dicuntur executores gratiarum: & alteras ipsorum formas plurimas scripsi de conce. pra. fi. soli. in prima gl. lib. vj. & Imolano. in fi. vltima gl. de ipsarum effectibus. Item sunt executores testamentarum. & de his j. parte 2. ante fi. rubr. de sen. execu. & uide quod no. C. de execu. rei. iud. l. pen.
- Bal. de Execute. MAIOR 14. annis potest esse nuncius publicus. uer. potest autem. G. ff. de iud. l. si. §. Quia poena teagatur nuncius faciens falsam relationem. & uer. sed quoniam. C. de spor. l. 2. & de cust. reo. l. diuus. G. §. An per citationem non precedente aliqua petitione interruptitur praescriptio: sentit quod non, quia non apparet super quo interruptatur, si libellus non est porrectus iudici. uer. sed nunquid hic. G. In contrarium: quia lis incipit ab in ius uocando. Iust. de poena tem. litig. in fi. Ergo prius est citatio. Sed lex dicit interrupti per citationem, vt l. sicut. & l. cum notissimi. C. de praescriptio. 30. anno. Si autem libellus offeratur parti praesenti, non est necessaria citatio. ff. de adul. l. miles. §. sexaginta. sed per libellum oblatum soli iudici. regulatiter non fit interruptio. C. q. libel. prin. da. l. 2. quia nil geritur cum reo. qd. no. in l. si. de in ius uo. in gl. ord. Bal. §. Praescriptio centum annorum non potest probari per testes. in anth. hac constitutio. in prin. col. 8. Bal.

De salariis. Rubrica.

Reuerentiam est de personis in iudicio interuenientibus: sed quia frequenter de ipsarum salariis disceptatur idcirco consequens est, vt aliqua de salariis differamus. Primo igitur discutiamus de salariis iudicum, Secundo, de salariis procuratorum, & notariorum. Tertio, de salariis advocatorum. Quarto, de salariis medicorum, & aliorum.

ADDITIONES.

- a De diuersis salariis dat auctor remissionem ad Ros. Beneuen. j. §. 3. in fi. uide ibi. Et de salario assessorum remittit j. §. j. in fi. Et est sciendum, quod ex xi. padicis, quos nominauit auctor in proemio, ver. ceterum. 2. inuenio de eem eis, quos uidi tractasse generaliter de salariis praeter ipsum Rosfr. specialiter de salariis aduocatorum & assessorum, sub rubrica de asseso. & aduocatis aliquid tractauit Tan. Io. de Deo de praemiis aduocatorum & procuratorum diuisim tractauit, & in modicum libr. iudicum quarto. & de salario assessorum, lib. j. chart. vltima. Aegid. c. 64. & duobus seq. tractat de salario iudicum, notariorum, & assessorum. §. Gui. An. posuit. speci. lem rubricam de salariis aduocatorum. §. De salariis Magistrorum plene per Hoff. in Summa de Magistris, §. v. trum. & j. e. u. de magistris. uide l. i. l. i. l. i. l. i. l. i.

S Y M M A R I V M.

De salariis iudicum.

Exigi debent ab agentibus expensae iudicum, secundum eorum iudicum dis. iudicium.

- 1 Index uel legatus occasione cause magnum damnum incurrens, puta si equus moritur, uel spoliatur, &c. an hoc possit a patribus petere.
- 2 Partes an debeant communiter procurare iudicem.
- 3 Index in domo, uel in ciuitate sua iudicans nihil prorsus suo nomine pro expensis obtinebit.
- 4 Pedaneus quid secundum leges habere debeat.
- 5 D. legatus aliquid exigens & extorquens, an crimine concessiois teneatur.
- 6 Scholasticus Parisiis, uel alibi commorans a si a sede Apostolica delegatiorem ab eum casu recipiat, an a partibus possit salarium petere.
- 7 Papa nunquam intendit per suum rescriptum alicui preiudicium inferre.
- 8 Ordinarius cum ad aliquem locum sine iurisdictionis uadat, an habeat expensas.
- 9 Ordinarius debet in consideratione ecclesiae expensas habere.
- 10 Agere non dicitur quis ante litis contestationem.
- 11 Litis contestatio est ius in ius.
- 11 Delegatum dari ab ordinario quomodo possit distinguere.
- 12 Expensae ordinario, uel suo delegato factae, quo pacto possint, uel non possint repeti.
- 13 Consuetudo, quod ab ordinariis, uel eorum delegatis aliquid certum percipiatur, in quibus ualeat.
- 14 Personae quae debent salaria percipere, debent ea ante calculum sententiae exigere.
- 15 Conclusio in negotio, si partes ante sententiam prolationem componunt, an eas poterit index cogere ad satisfaciendum assessorum.

**§. Dicturi.** ergo de salariis iudicum, breuiter distingua- mus: quoniam iudicum alij sunt delegati, a- lij ordinarij. Si est index delegatus distingue, quia aut est delegatus a principe, aut ab ordinario. Si a principe, aut p. ficit extra domicilium, aut non. Si est delegatus a principe, & alibi, quae ubi degit, ad indicandum p. ficitur, exigere potest a partibus expensas, quas fecit in victu, & in uecturis equorum, & similibus, non tamen salarium. extr. de vi. & ho. de. cum ab omni. xij. qua. 2. charitatem. quia nemo cogitur suis stipendiis militare. 23. q. 1. iam nunc. in fi. extr. de praescrip. cum ex officij, & munera, non sumptus prohibentur, i. q. j. iud. c. ff. de off. pra. plebiscito. Hoc credo, licet d. m. dixerit, quod habentes beneficia sufficientia, quibus cause a sede apostolica delegantur, recipiendo expensas peccant, ut in pre. c. cum ab omni. Petent autem moderatos sumptus & non delicatos extr. de sequestr. pos. c. j. ff. de damn. in fec. inter quos §. fi. & l. seq. & ar. ff. de pig. ac. si feruus in fi. & qua les consueuerunt in domo sua facere. ff. ad exhiben. sed & si hereditas §. ff. de pet. her. & l. sed & si lege. §. alium. & de rei uen. res. nec. ob. quod minores facere potuissent. ff. man. si quis. 2. §. impendia. & uide j. de expensis. §. si. uer. & nota, quod extr. 1. §. Quid si aliquis equus occasione cause moritur, uel index ipse cappa spoliatur, uel eius familia in firmatur, sicque eum oportet facere moram longiorem: dicunt quidam, quod hoc non potest a partibus petere. ff. man. inter causas. non omnia. Alij, uero minus meus, dicunt quod potest quatenus plus quam in propria domo expendit. ar. ff. de incen. ru. nau. l. j. §. ex incendio. extr. de procu. cum pro causa. Ad hoc facit ff. fami. erc. ex parte. in prin. & de neg. gest. l. si communes ff. pro foecio. cum duobus §. d. damna. Hae questio tangitur in procuratore. extr. de elec. ut 2. pretentae. & in pre. c. cum pro causa. Sed nunquid partes procurabunt communiter iudicem? Resp. si ad petitionem alterius partis iuit ultra duas dietas, ab ea sola habebit expensas. ar. ff. de eden. praetor ait. in fi. & no. ext. de rescriptis. nonnulli. Si uero j. duas dietas iuit, dicit Bal. quod habebit expensas ab actore. qui cum duxit, nisi de consensu partium fuerit impetratus. ar. 4. q. 3. c. si testes §. uenturis. extr. de rescriptis. c. ceterum. §. fi. & not. extr. de rescri. dispendia. in prin. libr. vj. Ergo credo quod siue de partium consensu, siue per alteram partem tantum fuerit impetratus. ex quo j. duas dietas citat, communiter procurabitur, quia eius officium commune est. xij. quaestio. v. non sane. 3. §. Porro si in domo seu ciuitate sua iudicat, nihil prorsus suo nomine pro expensis uel alio obtinebit, ne dum sumptus queritur, praedo grassetur. 23. q. 1. militare. & in pra. c. c. ab omni. Imo etiam

ADDITIONES.

- a Ordinarij. §. De arbi. dicam in fi. huius §.
- b Charitatem. §. Hae & quaedam ex sequentibus sunt expedita per dec. statutum. de rescriptis. lib. 6. §. in super. & sequentibus.
- c Omnia. §. Per hunc §. & quia decr. statutum. §. in super. solas expensas permittit, in quibus non excluduntur damna. puta damnorum cappa perditae, & equi mortui rationem habere: si uero plus p. p. infirmitatem euilare oportuit, & sic plus expendit, illud moderatum tamen deberi uideatur. Ad praedicta facit extr. de mir. in nostra.
- d §. damna. §. Et §. seq. sed in socio loquuntur, vt dixi in decre. cum pro causa. super. j. gl.
- e Nonnulli. §. In 2. gl. & de exc. olim. in j. gl. & uide quod no. in §. in super. in glof. hic non habet. & quod super ea dixit.
- f Duas dietas. §. Hodie vnam. per pra. decr. statutum.